

Preken på søndagens gudstjeneste Kirkemøte 2019

3. søndag i fastetiden – Søndag 31. mars 2019 Nidarosdomen,
ved Stavanger-biskop Anne Lise Ådnøy

Kjære dåpsfamilier, kjære kirkemøte-folk, kjære menighet!

Hva vet vi om den åndelige virkeligheten der engler og djevler er aktører? Jeg har sett veggmaleriene i kirka på Byneset, så frodige at det kanskje er lettere å le av djevlene enn å grøsse? «Satan ba om å få sikte dere», sa Jesus til Peter. Det var noen i der jeg jobbet som hadde glede av at treåringen til presten ikke kunne uttale navnet på lekekameraten: Kjartan ble lett til «Satan». Hva skal vi bruke slike skikkelser til? Et maleri av Håkon Bleken var gjengitt i pressen nylig, et fra jubileumsutstillingen hans: «Do not go gentle». Spennet mellom godt og vondt er billedlig framstilt. En svart skikkelse med horn danser i de røde fargene, som i flammer. I kunst og diktning trenger vi bildene. Jeg tror likevel vi skal gi Satan-skikkelsen minst mulig oppmerksomhet, og heller øve oss i å konfrontere det vi kan kalle «en iboende ondskap» i verden og i oss selv.

Jesus viste i ord og handling at han hadde fått makt fra Gud på en måte som ingen andre. Likevel ble han ikke møtt bare med hurrarop og hosianna. Hvorfor ble ikke alle overbevist om at han brakte Gudsrike nær? Jo nærmere Jerusalem og påske fortellingene om Jesus er, jo tydeligere blir motstanden. Til og med de nærmeste vennene sviktet. Vi er kalt til å følge etter Jesus, også når vi ikke helt vet hvordan, inn i grenseoppgangen mellom godt og vondt. Livet må stadig siktes, som hvete.

Peter og Paulus, de to mest markerte apostlene i Det nye testamentet har begge fått plass i bibeltekstene i dag. Simon Peter lover i overmott å stå ved Jesu side om det så skal koste ham livet. Vi husker hvordan det gikk. Tre ganger natt til Langfredag sier han at han ikke kjenner Jesus. Paulus har bedt om å bli helbredet for en «torn i kroppen» som plager ham så mye at han kaller det en «Satans engel». Han er bønnhørt, men ikke med helbredelse som resultat. Han har forsont seg med situasjonen og vet at han har fått alt han trenger fra Gud.

Det er gammel visdom og menneskekunnskap som ligger bak helgenkalenderen i kirkeåret. Peter og Paulus, har ikke fått hver sin dag, men må dele en dato i juni. De hadde begge en tendens til å ta stor plass og de kunne opptre selvsikkert på feil måte. Bibeltekstene forteller ærlig om apostlenes overmott og svik. Det styrker troverdigheten.

Kampen mellom godt og vondt i vårt liv er i sin kjerne en kamp for vår sanne menneskelighet. Det er «demonisk» å ikke akseptere at jeg er et menneske med

begrensninger. Paulus er en god åndelig veileder når han forteller om sine egne begrensninger, denne Satans engel i kroppen, som Gud tillater, fordi den har en oppgave og en hensikt, nemlig å holde Paulus nær Herren. Paulus får høre og lære Guds visdom: Min nåde er nok for deg! Så kan han forkynne nåden videre, til menigheten i havnebyen Korint og til kirkemøtedelegater og dåpsfamilier i Trondheim.

Dietrich Bonhoeffer, en tysk teolog og prest, valgte å bli værende i Tyskland da Hitler kom til makten. Han ville bekjempe nazismen der. Han var med i et attentatforsøk mot Hitler og ble henrettet 9.april 1945. Hans bønn var: *Gud, La meg aldri være et stilltiende vitne til ondskap.* Her er vi i nærheten av noe som utfordrer og som vi ikke kan flire vekk. *La meg aldri være et stilltiende vitne.* Jesus er vår veiviser i kampen for alt som er godt, rett og sant. Hans liv viser tydelig at det koster å delta. Vi skal ikke møte urett, løgn og ondskap med taushet. I følge med Jesus skal vi tale, med mot og krefter som blir gitt oss av Den hellige ånd.

Når vi blander oss, risikerer vi alltid å bli skitne og å trø feil. Vi lever med en forpliktelse til å elske Gud av hele vårt hjerte, og vår neste som oss selv. Kjærlighetsbudet driver oss til handling og involverer oss i en kamp mellom godt og vondt, der grensene ikke alltid er like klare. Vi kjemper aldri aleine. I dag kan vi se oss rundt og nikke gjenkjennende til slekt og naboer, ukjente og kjente ansikter og smile anerkjennende. Vi er på samme lag.

I kirka fortsetter vi å snakke om Satan, i et rituellet språk. På dette sted, i det kristne fellesskapet, skal grensen være tydeligere enn ellers. Vi vil ikke gi plass til de kreftene som ødelegger og bryter ned mennesker og samfunn. Og allikevel er vi mennesker alltid både-og, samtidig rettferdiggjort og syndere, som Luther sa. Vi er akkurat som Paulus og Peter, og noe må fortsatt siktes. Jesus talte om ugresset som får vokse sammen med hveten helt til høsten. Før vi sovner i kveld kan vi takke livets Gud for at vi er døpt inn i syndernes kirke.

Dåpsritualet inneholder rester av en eksorsisme, en demonutdrivelse, hørte dere det? «Jeg forsaker djevelen og alle hans gjerninger og alt hans vesen». Vi drar en grense der, ved døpefonten, for alt som er vondt. Så merker vi dåpskandidatene med korset, seierstegnet, for at de skal tilhøre Jesus, den sterkeste, og tro på ham.

Ære være Faderen og Sønnen og Den hellige ånd, som var, er og blir en sann Gud fra evighet til evighet.